

110 Examen Confessariorum. Tom. I. Pars II.

Valentia 2. 2. disp. 3. punt. 3. & alii: qui omnes tamē concedunt in uno casu per accidentem posse Ecclesiam ejusque bona diripi, comburi, & devorari, si hoc necessarium fuerit ad finem belli consequendum pacem fieri. Ex quibus patet non posse Principes etiam in bello iusto reliquias Sanctorum ex Ecclesiis abstrahere: quia hoc non videtur evenire posse, ut abstractio reliquiarum sit necessarium medium per accidens ad finem belli consequendum, vel pacem suam. Proinde praxis omnium Principum Catholicorum est, ut nullus ex illis audeat apponere manus in Sacras reliquias, etiam si bello iusto, aliquam Civitatem caperet. Si enim vasa argentea, & candelabrum, ac ali bona Ecclesiastica non possunt ab ipsis abstrahi in bello iusto, quanto magis hoc afferrandum est de reliquias Sanctorum, quae a Pratis ipsi neque propter necessitatem Ecclesiastarum possunt alienari inconfutabilmente. Ut dictum est supra, ita sufficit Diana part. 10. tract. 16. refol. 17. contra Joannem Perrandum in descripto. Reliquiarum lib. 1. cap. 8. art. 4. qui affirmat reliquias in bello iusto posse abstrahi ab Ecclesiis sine onere restorationis, sed prior sententia est tenenda,

AGNI DEI

Non assumes nomen Dei tui in vanum.

CAPUT I.

DE BLASPHEMIA.

1530 **P**otius censendi sunt sacre Imagines quam Reliquiae, quia Christum Dominum mystice representant. Clericis cap. 15. 1. 25. *Etiam in bello iusto.*

1531 Gregor. XIII. Constitut. 2. *Omnis certe fidelis, sub excommunicatione ipso facto incurruenda, non tamē referata, prohibet: Non quicquam Agnos Dei per Romanum Pontificem benedictos, depingere, minio narrare, vel aurum, aut colorum superinducere, neque depingere, aut minari facere, nec illos venales proponere, seu tenere aident.*

1532 Unde non potest qui vendere Agnos Dei alios, ratione materiae intrinsecas. Azurios tom. 1. lib. 9. cap. 9. quatuor 5. verb. Queres, contra Dianam part. 3. tract. 6. refol. 12. Bonacini. Suarez, & alios apud ipsum. Ratio est quia Gregor. non prohibet de Agnis Dei benedictis picturam, & venditionem simul tamquam conjunctum, sed tamquam actus distinctos, ut confat per particulam Nte. Solum factus, quod possit aliquid accipere ratione expensarum in affectatione factarum.

Dixi, ratione materiae intrinsecas; quia ratione materie extinxerit, auri, argenti, &c. quia solent aptari, & extinxerit ornati, vendi posse non est dubium.

1533 Non est sacrilegium date Agnum Agnum Dei, aut Reliquias, ex benevolentia, & gratitudine, licet sit irreverentia; Sacrilegium tamen esset, si daretur in solutione, ob injuriam rei facta; nam res sacra fieret preium turpis luci: v. num. 1524.

1534 Laicus eos tangens, si absit contemptus, non peccat, ex usu.

1535 In eorum confessione intercedit sacra Unctio; eorum autem materia, & virtutes his explicantur veribus:

Balsamon, & munda cera cum Chrismatis unda Conscientia Agnum, quod munus do tibi magnum. Fons velut natum, per Mystica sanctificatum. Fulguris desfusum depellit, & omne malignum. Peccatum frangit, in Christi sanguis, & agit. Pregans servatur simul, & partus liberatur. Dona defert dignis, virtutem destruit ignis. Portatus mundè de fluctibus eripit unde.

CAPUT VII.

DE TENTATIONE DEI.

1536 **T**entatio Dei, est dilectum, vel factum, quo quis explorat, num Deus aliquam perfectionem habeat: est duplex, formalis una; & est, quando ad eam expressa dubietas de aliqua perfectione, ut si quis se det precipitare est turi, ad experientiam, num Deus sit omnipotens, cum a lesione liberando, de quo dubitat, & hæc est mortalitas: quia est gravis irreverentia, juxta illud demonis Christi, *Si Filius Dei es, dic, ut lapides isti panes fiant.* Implicita, & interpretativa alia; & est illa, cui prefata dubitatio deest; &

tunc habetur, quando quis, licet non intendat Deum tentare, petit tamen, vel agit, quod suape natura eò referri videtur; ut si quis in gravi morbo media naturalia omittat, nempe medicinam, sperans, aut petens à solo Deo effectum. Hæc ut plurimum est venialis ob imperfectionem actus, ignorantiam, inconfidationem, aut parvitetem periculi; inò nullum peccatum, si justa causa adiit, v. gr. Dei infiatus, neccitas, pia utilitas: per accidens tamen potest esse mortalis ratione materia, si sit periculum gravis mali; ut si quis advertenter in pectum se projectaret ad ostendendam Dei erga se providentiam.

Bonacini. tom. 2. pag. 255. Tambur. tom. 1. lib. 2. cap. 2. §. 2. Busemb. lib. 3. tract. 1. cap. 2. dub. 1. Bertholdus 1. precept. punt. 3.

1537 De heresi, fusa actum est in tom. 2. num. 258. à num. 289. ad 239. & à num. 281. ad 296.

DE IL PRÆCEPTO DECALOGI.

Non assumes nomen Dei tui in vanum.

CAPUT I.

DE BLASPHEMIA.

1538 **S**atis dictum est in tom. 2. à num. 210. ad 221. Atque id sit regulariter verum; potest dari causus, quod etiam in nostris Regionibus censetur blasphemia hereticalis, in Regno tamen Scilicet, ob consuetudinem, non reputatur blasphemia hereticalis, sed simplex, ut in tom. 2. num. 215. Inò à viro dignissimo, & S. Inquis. Ministro, aquæ perito, ac docto, audiui, idem per totam Italicam servari. Ex Declarat. S. Inquis. Rom. de anno ferè 1605.

1539 Et licet id sit regulariter verum; potest dari causus, quod etiam in nostris Regionibus censetur blasphemia hereticalis, ex adminiculis, & circumstantiis; putat si quis dicat esse sanctum & sanctissimum; si non raro, sed cum frequenta, ad omnem animi motum, etiam levem, & si alius blasphemias, ac maledictiones hereticales annecet. His de causis in nostro Tribunal clapo anno 1701. fuit declarata suspecta de levi, & trium annorum exilio punita mulier in hujusmodi blasphemiam demonii sancti affuetam prouumperet.

CONVITIUM

1540 **S**eu verbum contumeliosum in Deum, & Sanctos, semper est blasphemia, non sic in ceteras creature, nisi specialiter in eis Divina Bonitas relucat, ut in celo, & terra.

1541 Hinc si sit contra ventum, pluviam, locum, bruta, &c. est maledictio, & imprecatio, que non est in se mortalitas, nisi sit cum expressa relatione ad Deum, aut cum deliberato desiderio danni proximi. Similiter de parentibus, & de aliis, quando filiis, aut amicis malum imprecatur; quia regulatiter id non potest procedere ex odio, sed ex impatience impetu peccarent autem mortaliter contra charitatem, si advertenter, & deliberate gravia illa mala desiderarent.

Malitus in Theol. moral. disp. 11. quæst. 3. num. 40. Bonacini. tom. 2. pag. 252. Joan. de la Crux, pag. 15. Tambur. tom. 1. lib. 2. cap. 6. §. 4. Busemb. lib. 3. tr. 2. cap. 1. Fenech. de blasp. Bertholdus 1. precept.

CAPUT II.

DE JURAMENTO.

1542 **J**uramentum, est invocatio tacita, vel expressa diuinis Numinis, tamquam prima & infallibilis veritatis, in se tem alienus rei. Differt a voto, 1. quia Deum ut testem respicit, votum ut objectum, 2. quia votum non obligat, nisi sit de meliori bono; juramentum vero factum homini, obligat etiam si non sit de meliori bono, ratione fidelitatis: dixi: *Fatum homini*; nam si erit juramentum promissorum factum Deo, sequitur naturam voti.

1543 Quant.

De II. Præcepto Decalogi. Cap. II.

111

alium apponit, sed veram Crucem non efformans, dicit: *Juro per hanc Crucem non est juramentum; quia non absolutum per Crucem, sed per Crucem tunc efformatum, que revera efformata non est.*

1544 Quod est verum, nisi ex circumstantiis aliud antelligatur; nam si interrogatus sub vero juramento de veritate, tu dicas: *Juro*; jam es determinatus ad juramentum.

1545 Non sunt juramenta. In mea conscientia, Per fidem meam, per fidem Sacerdotis, Religio, hominis honorati, Mendo verb. Juram, quia non habetur respectus ad divinum testimonium, sed ad fidem humanam, & ad fidem, qua praefaci debet Sacerdoti, Religioso, Nobili, &c. Partiter, *In veritate ita est*: ex vi sermonis non est juramentum, nisi intendatur prima veritas.

1546 Eadem ratione non sunt juramenta; *Sicut in famis, Amputetur mihi manus si menor*. Gobat. tom. 3, de jurepatron. num. 489.

1547 Sacerdos jurans coram Judice tacto peccore Sacerdotali, praefaci verum juramentum; quia ex communione acceptatio, & usu, hæc forma jurandi exigunt à Judice cum respectu ad primam veritatem, ut testem.

1548 Dicere: *Demon fū dominus anime meas; Me rapiat; Vivus non discedam hinc, si menor;* sunt veritra juramenta exercitatoria.

1549 Non sunt juramenta *Glorio ē Dio, per Dio, per vita mia, &c. che me l'ha da pagare.* Allozza, & Mendo cit. quia nec dicuntur animo, jurandi, nec accipiuntur ut juramenta, etiam a miliebus, sed sunt quidam modi commandandi & loquendi ad excandesciam alteri exprimendam, & indignationem.

Hujusmodi sapientia sunt juramenta mulierularum verberandi filios. Imò verum juramentum mortale non erit, si fiat ex vehementi ita, aut passione, ut jurans non plene adverteret.

1550 At si dicas: *Per vitam meam, non impredicabo, sed enunciando aliquod est verum, vel falsum;* est juramentum, non minus quam quando enunciatur, *Per animam.* Pariter juramenta sunt, *Coram Deo, quia non menor.* Deus scit me dicere verum.

1551 Hoc autem: *Deus scit meam conscientiam, Si dico verum, Si menor, non est juramentum; quia est propositio aquivoca, & semper servat veritatem;* sive id, quod dicit, sit verum, sive falsum.

Imò dicere: *Tesfir est mihi Deus. Deus scit, quod dico,* si enunciati sunt tantum dicuntur, ita ut solum intendas enunciare, quod Deus videt; non sunt juramenta: bene vero, si invocative, ut intendas Deum in te, sicut tui dicti invocare. Aliud pag. 310. num. 14.

1552 Nec est juramentum ex vi sermonis: *Tanq. Angeli vengano all'anima mia, quante doppie avevoi,* nisi dicatur cum animo jurandi, quia non habetur respectus ad divinum testimonium, sed est modus loquendi, quo exaggerari sole quantitas pecunia alterius.

1553 Hoc verbum: *Per Deum, quo solent idiota in Sicilia uti, non est juramentum;* quia non intendunt invocare Deum, sed est verbum assumi solitum ad propriam passionem exaggerandam. Imò plures id profundunt materialiter tamquam puniti, ncipientes, quid significet.

1554 Non est juramentum jurare per creature, in quibus nil divinae bonitatis specialiter relinet, ut si dicas: *Juro per hanc barbam, per hanc vestem, &c.* quia non contentur adduci cum relatione ad Deum. Est autem juramentum, cum quis jurat per creature, in quibus Deus aut ejus bonitas specialiter eluet, nempe per Sanctos, per sacramenta, per celum, & terram, animam, &c. quia tunc intelliguntur ejus creator, inhabitator, &c.

1555 Jurare per creature ordinarias, est juramentum, si adducatur in obliquo Deus v. gr. *Juro per hanc panem Dei;* vel si intendat adducere Deum in telem.

1556 Quando quis ex industria unum digitum supra

JURAMENTI DIVISIO.

1558 **D**ividitur in Afferitorum: *Quo aliquid affiratur, vel negatur.* 2. Promissorum: *Quo aliquid promittitur.* 3. Constativum: *Quo Deus simpliciter ut testis invocatur.* 4. Executorum, seu impetratorum: *Quo Deus non solum invocatur, ut testis, sed ut filii, vel suis viindex, nisi sua dicta veritati correspondant, ut.* Si hoc non fecero, Vel si non est verum, tollat me Deus substanca morte: & Communicatorium: *Quo quis alicui promittit malum pane:* v. gr. Per Deum te verberabo: in quo dñe sunt multæ specie distinctæ in confessione explicande, una contra charitatem, qua vult alteri malum, altera contra reverentiam, quia ad illud abutitur autoritate Dei, qui malum abhorret.

JURAMENTI COMITES.

1559 **U**lt licet fiat, requiruntur tres comites, seu conditions: *Veritas, Iudicium, & iustitia.* Jerem. 4. *Et iurabis, vivis Dominus, in veritate, & in iudicio, & in iustitia.* Veritas constituit in hoc, quod res sit vera, aut ex gravi ratione, vel bona fide putetur vera. Iudicium, ut scilicet juramentum non fiat sine necessitate, gravi causa, aut utilitate, sed cum prudentia, Iustitia exposcit, ut quod juratur, sit res licita, & honesta. Si dicit veritas, est peccatum mortale, & dicitur perjurium, perjurium enim est juramentum, cui deficit veritas. Si deficit judicium, regulariter est veritale. Si deficit iustitia, erit grave, vel leve, iuxta gravitatem, vel levitatem materie. Contra primam conditionem non potest dari parvitas materie, quia veritas constituit in individuali: bene vero contra secundam, & tertiam: v. in pag. 4. Propos. 24. ab Innoc. XI. damn.

1560 In juramento promissorio, in intentione non datum parvitas materie, datur tamen in executione, hinc si jurans habeat animum non adimplendi, quod promisit, vel non promittendi; vel iure impossibile, aut quod credit, se facere non posse; peccat mortaliter ex defectu veritatis, seu animi adimplendi, quia ex gravis irreverentia in Deum; si vero in executione ex summa, quam promisit, parum detrahatur, non peccat mortaliter: v. in pag. 4. Propos. 25. ab Innocent. XI. damn. v. à num. 1605.

1561 Qui volet, jurat, aut contrahit matrimonium cum animo non se obligandi ad votum, juramentum, aut ad aliquod ex tribus bonis matrimonii, peccat; sed votum, juramentum, aut matrimonium est invalidum, qui vero volet, jurat, aut contrahit matrimonium cum animo non exequendi votum, juramentum, aut tria bona matrimonii, sed impediendi v. gr. prolem, peccat, sed validè votum, jurat, aut contrahit. Ratio est, quia primus animus respicit actum primum, & substantiam voti, juramenti, & matrimonii, secundus vero actum secundum, quia accidit actu primo.

1562 Ad jurandum extra judicium sufficit usus rationis, & etiam sufficiens ad metendum, & peccandum.

1563 Juramentum potest per prosecutorem praefari, nisi alius jure aut confusione provisum sit: hinc non admittitur procurator ad testificandum. Non sufficit autem generaliter, sed requiretur speciale mandatum, quia debet procuratori constare, quod dominus rem pro certa habeat, aut quod ex animo promisit, alioquin peccabit,